

10 EGENSKABER FREMTIDENS SYGEPLEJERSKER IKKE KAN UNDVÆRE

Og 6 trends de ikke må ignorere

Telemedicin, intelligente sundhedsdata, virtuelle sygeplejersker, robotter der opererer, går stuegang og passer patienter. Den teknologiske udvikling er godt i gang med at tage form i sundhedsvæsenet og tegner en radikal anderledes fremtid på hospitalsgangene. Men hvad betyder det for sygeplejen? Hvad skal du som sygeplejerske kunne i fremtiden? Med andre ord: Hvilke egenskaber kan du ikke undvære?

I Future Navigator har vi et begreb vi kalder "Sygeplejerske-testen". Testen går ud på at spørge: "Er det her så vigtigt, at vi kunne be' en sygeplejerske bruge tid på dét fremfor på patienterne?"

Vi bruger den metafor, fordi den tvinger os til at vurdere, om det vi kommer med er vigtigt nok til at tage tid væk fra det, der virkelig betyder noget for målgruppen. For der er vist ingen, der har været indlagt på et dansk sygehus, som er uenige i, at sygeplejerskerne er vigtige og gør en forskel – især, når de er glade, dygtige og overskudsagtige.

Når vi tager fremtidsforskerbrillerne på og kigger langt ud i fremtiden, er sygeplejerskerne en af de faggrupper, vi fortsat kan se. Robotter og computere kommer til at overtage mange arbejdsopgaver, men sygeplejerskerne kan jo noget andet – de er gode til relationer, til omsorg og de er afgørende for at få patienterne smidigt igennem systemet.

Men sygeplejerskerne (og sygehusene) er, som så mange andre brancher, pressede i disse år: "Vi skal lave mere for færre penge og hele tiden spare mere," siger forskningssygeplejerske på Vejle Sygehus, Susanne Jung og stiller dermed diagnosen på tidens store udfordring. For vi må jo spørge os selv om det er drømmen: at arbejde mere, for færre midler, og med presset om at skulle nå mere på samme tid?

“For vi må jo spørge os selv om det er drømmen: at arbejde mere, for færre midler, og med presset om at skulle nå mere på samme tid?”

Det lyder ikke rart.

Derfor er det store gode spørgsmål: Hvis tingene alligevel bliver *anderledes* – skal vi så ikke arbejde for at gøre dem *bedre*?

For fremtiden VIL ændre sundhedssektoren. Sygeplejerskerne er vigtige, og har flere unikke og attråværdige kompetencer, som skal bevares, opdateres og måske endda genopfindes.

Her er 6 “hårde samfundstrends” – trends der markant og med stor sandsynlighed kommer til at ændre måden vi arbejder på – og som allerede i dag påvirker sygeplejen, samt 10 egenskaber som fremtidens sygeplejersker ikke kan leve uden.

6 TRENDS, DER VIL PÅVIRKE SYGEPLEJERSKERNE

1. Fra mere til bedre:

Spillereglerne er fundamentalt lavet om. Det handler ikke længere om “mere”, men om “bedre”: succes i fremtiden er at gøre *noget bedre for flere med de rette ressourcer*. Altså ikke at spare og stramme til og leane sig til alt, men at betragte verden som en kæmpe legeplads, hvor man har adgang til alt. Det store problem i dag er *ikke*, at vi har for lidt, men at vi har for meget – og derfor drukner vi ofte i sundhedstilbud, smarte apps, nye teknologier, ledelsesdogmer, ord og pamflethelvede. At bruge de ressourcer vi har, kræver at vi kan koordinere og skabe “naturligt energigivende flow”. Ikke at vi kontrollerer og “lukker for det varme vand”. Bedre handler stort set kun om én ting, og det er at have positiv påvirkning på andre menneskers liv. Hvis ikke man har dét, er det bedre bare at blive hjemme.

2. Profylaktiske sundhedssystemer og behovet for aktivering:

Man går til tandlægen for ikke at få huller i tænderne, og i fremtiden går man til lægen for ikke at blive syg. Forebyggende samarbejde vil blive mere udbredt, så når man kommer på hospitalet vil det være fordi, man virkelig er syg. Meget andet vil blive opsnappet tidligere, og derfor er der også jobs til sygeplejersker mange andre steder i samfundet. Sundhed er en gigantisk megatrend, som mange mennesker bruger rigtig meget tid og mange penge på. Men der vil også være flere, der hænger i bremsen eller slet ikke kommer med, og som har et stort behov for at blive spottet og omfattet tidligt. Lidt spøgefuldt kan man sige at “overskud er bedre end underskud”. Mennesker med overskud vil også være gode til at forebygge (men kan også være enormt krævende for ikke at sige anstrengende), mens mennesker der er i underskud (af livsenergi, relationer, viden, osv.) har langt mere brug for hjælp.

Sundhed er i fremtiden ikke “servicering”, men “aktivering” – det er en dans hvor begge parter skal stille op. Men hvis patienterne “danser” for meget og eksempelvis søger umætteligt meget viden på internettet, har det selvfølgelig også en anden effekt. Som en fysioterapeut fortalte, så googler en knæpatient et symptom og er pludselig nervøs for, at han har fået cancer næste gang hun ser ham.

3. Monitorering, predictive analysis og intelligente systemer:

Enorme mængder af data om patienterne og voldsom tiltagende computerkraft giver helt nye muligheder i sundhedssektoren. Vi vil kunne forudse både fysisk og psykisk sygdom. F.eks. vil man kunne aflæse ansigtsmimik og forudse depressioner. Og kontaklinser kan måle blodsukker, medicinbehov og alt muligt andet. Borgerne monitorerer sig selv med armbånd og apps og måler skridt, kalorieforbrændning, søvn, kost og meget mere. Snart vil vi også kunne selvmonitorere modernærker, hvordan vores organer fungerer, belastningen på led og knogler, hjerterytme, blodtryk, babyens udvikling – og jow, så kommer der en chip i bleen så man kan tjekke om lille pus får god kost i børnehaven.

“Snart vil vi også kunne selvmonitorere modernærker, hvordan vores organer fungerer...”

4. Telemedicin & virtuelle sygeplejersker:

“Virtuelle” besøg hos lægen vil vinde frem. De praktiserende læger rundede i 2013 fire millioner email-konsultationer på et år, og samtidig faldt antallet af helt almindelig lægebesøg for første gang, viser tal fra Danmarks Statistik. Stigningen vil fortsætte og bevæge sig fra email-konsultationer til smartphone-konsultationer, hvor vi snakker med vores læge eller sygeplejerske via video-software. Så kan vi endelig få sygeplejersker “on demand”.

5. Personalisering:

Jo mere personlig en oplevelse er, jo mere positiv og vellykket vil vi vurdere den. Detailhandelen anerkendte dette for lang tid siden. Sundhedspleje er ikke anderledes. Evnen til at tilpasse pleje-oplevelsen vil være en vindende formel fremover. Når borgerne navigerer rundt i sundhedssystemet, ved de, at de har et valg og de har højst sandsynligt googlet sig til både traditionelle og alternative behandlingsforslag i det offentlige, som i det private, i Danmark og som i udlandet. Men de ønsker faktisk primært at blive lyttet til – at vide, at deres behov bliver forstået og vil blive opfyldt.

6. Det lange liv:

Flere mennesker lever længere, og vores børn kommer til at leve til de bliver 100. Antallet af personer med kronisk sygdom er størst blandt ældre, hvor 71 procent af danskere over 67 år lider af mindst én kronisk sygdom. Dette tal vil stige som antallet af folk på 85 år eller mere fordobles over de næste 20 år. Men det sagt, så er alderdommen ikke hvad den har været, og mange bliver ikke gamle,

som man gjorde engang. Her er et af de områder, hvor der skal tænkes radikalt nyt, så vi i god tid kan sikre os at det lange liv også bliver det bedre liv.

10 EGENSKABER FREMTIDENS SYGEPLEJERSKER IKKE KAN UNDVÆRE

1. Tender, loving care

TLC var de amerikanske sygeplejerskes vigtigste “våben”. Ofte fordi de simpelthen ikke havde andet i en verden, der var fattig på medikamenter. Paradoksalt nok bliver disse egenskaber – i vores teknologiske højhastighedverden – det mest afgørende. Fordi det menneskelige er så nemt at glemme, og der er så meget andet der stjæler opmærksomheden. Når alt andet er kaos bliver ro, overblik, omsorg og empati eftertragtet. At vi husker hinandens navne og tager os tid til at lytte og lære. At sjælen kommer med, for vi kan altså ikke blive ved med at udelukke sjælen fra behandlingen. Når “alt” kan automatiseres bliver det præcist det, der ikke kan hældes på dåse, der kommer i højeste kurs. Så væk med papirerne og de uendelige møder og mus og grus-samtaler, og kom tilbage til kernen, til vovemodet, til det der føles godt helt ind i sjælen, så du hver dag går hjem og tænker “at være sygeplejerske er ren magi”.

2. Skabe magiske øjeblikke

Sygeplejersker kan udholde alt – nød, død, elendighed, lidelse, blod, bæ og bræk. De kan køre 24 timer i døgnnet med fuldt fræs på kold kaffe og et stykke klistret citronmåne. Det eneste sygeplejersker ikke kan udholde er ensomhed. Sålænge I har de andre, skal det nok gå – og husk at det der fylder drivkraft på motoren er de magiske øjeblikke. De momenter hvor man tænker “ja! Det her er derfor jeg ville være sygeplejerske”. Ledelse i fremtiden handler i øvrigt om “ledelse ved magiske øjeblikke”. Dem skal vi ikke have 2 gange om året. Dem skal vi have hver dag! Sammen! Tag gerne billeder af jeres magiske øjeblikke og hæng dem op. Magi skaber energi og fungerer som en fælles ledestjerne for fremtiden.

3. Kunne skabe dedikerede og forpligtende fællesskaber:

At blive endnu bedre til at koordinere og arbejde i partnerskaber med patienten, de pårørende, lægerne, forskere, behandlere, naboer osv. At kunne styrke patienterne gennem et effektivt samarbejde er afgørende. At kunne aktivere patient til patient hjælp og omsorg. Hvis ikke vi gør det, så vil de store visioner dø! Ingen får succes alene – det er de nære, dedikerede og omsorgsfulde fællesskaber – der er vejen frem. Altså ikke service men aktivere.

4. Skændes professionelt

At turde være den trælse type, der spørger: Gir det mening? At insistere på at

sætte patienterne i centrum og inddrage dem. Behandler man en sygdom, så taber man nogle gange og andre gange vinder man. Behandler man en patient, så vinder man hver gang. Det handler om rette behandling til rette patient til rette tid. Sygeplejersker er vidner til manipulation, vold, konflikt og uetisk opførsel, og vi kigger på jer og ser håb. Hvem kan hjælpe os til at huske vores medmenneskelighed? Konflikterne i sundhedssektoren vil sikkert kun blive større i fremtiden, både overfor patienterne men også overfor kollegaerne, lægerne, behandlerne, portørerne osv. Så vi skal skændes noget mere – men på den gode måde, hvor vi opnår forløsning, afstressning, højere bevidsthedsniveau og fornyet energi.

5. Ryd op & skab plads

Ud med alt overflødig papirrus, møder der dræner, sur kaffe og dårlig energi. Til et møde i DSR fandt vi en rapport på et bord. Den hed “Excel for sygeplejersker”. Vi spurgte “hvorfors skal sygeplejersker lære Excel”. Svaret lød “fordi det også skal gøre ondt på dem”. I må gerne sige nej! Forsvar “retten til at passe sit arbejde og skabe værdi”. Fokus kræver ikke kun, at man kan finde værdien, men også at man venligt, men bestemt kan skære det fra der er forældet, overflødig eller forstyrrende – og i denne kategori, vil der også være meget der *kunne* være spændende. Netop fordi en af de store trends i tiden er “fra mere til bedre” skal kvalitetsfiltret hos sygeplejersken være åbent, nysgerrigt men også fintmasket. Og så bliver der plads til det nye. Samtidigt med at I kan bevare det gode gamle, der aldrig går af mode.

6. High tech + High touch = nærvær med patienten:

At skrue op for det menneskelige, empatiske og omsorgsfulde – i takt med at teknologien vinder frem. Tænk således: hvis robot er godt, og menneske er godt. Er et menneske, der kan arbejde sammen med en robot, så ikke dobbelt så godt? På Rygkirurgisk Ambulatorie på Middelfart Sygehus var der en patient, der sagde: “Selv i telefonen ser I mig!” Og sådan skal det være! High touch “jeg ser dig” og high tech “i telefonen” går hånd i hånd. Vær ikke bange for teknologien, men se den som en kollega, der laver alt det, der er træls. Opøv en eksperimentel, legende men også videnskabelig tilgang til verden. Prøv tingene før du danner dig en mening. Plejer er død. Sygeplejen længe leve. Kast dig ud i app-universet, monitorering og alt det nye hejs for det 21. århundrede er en digital bog. Vi bliver data-drevne uanset hvad, og dem der lærer data-sproget får magten! Husk: start på overfladen – det gælder om at vælge løsninger ud fra

“Vær ikke bange for teknologien, men se den som en kollega, der laver alt det, der er træls.”

den *effekt*, de skal have. Dvs ud med “Excel for sygeplejersker” og ind med “app’s der hjælper misbrugeren til ikke at falde i hullet”.

7. Professionalisme

Man hører ofte folk sige “ja, vi er nok ikke helt med på beatet men vores faglighed er bare i orden”. Ja godawmandøkseskaft. Det nytter ikke noget at være dygtig, hvis det man skal være dygtig til ikke længere findes eller har udviklet sig i en helt anden retning. De fleste fag oplever i dag brancheglidning, og det skal man ikke tage personligt. Det skyldes at verden er blevet mere kompleks – man skal simpelthen kunne mere i dag for at kunne løse de samme opgaver. Og hertil kommer behovet for at kunne behandle ud fra helhed og ikke delhed. Professionelle mennesker er drevet – ikke kun af faglighed – men af hele tiden at *udvikle* deres faglighed og dygtiggøre sig til det nye, der kommer. Ligesom du forventer det af din tandlæge, skolelæreren og alle de andre.

Dygtighed kender ingen grænser, og i fremtiden vil dygtige mennesker have mere tilfælles med andre dygtige mennesker end med folk indenfor deres eget fag. Det giver f.eks. ingen mening hvis en dygtig og professionel sygeplejerske ikke må give en sprøjte til en patient, men skal bestille en læge til det. Husk at skubbe og udfordre faggrænsen – det er trods alt en grænse, vi selv har fundet på.

8. Lytte højere

Alle taler – få lytter. Og alle elsker dem, der lytter. Når man lytter højere kan man læse mellem linierne. Man samler puslespilsbrikker, som hjernen får lov at tumle med, så man lige pludseligt tænker “aha!” Du er nysgerrig. Sulten. Du lader dig ikke stille tilfreds med opnåede resultater, men har appetit på at gå videre, gå nye veje og finde løsninger for patienten, afdelingen eller hele hospitalet, som I måske ikke har været ude i før. Fremtiden vil favorisere dem, der kan syntetisere – ”bygge sammen”; dem der kan konstruere, løfte sig op over detaljen og se helheden. Det er ikke nok at påpege et problem, og det kræver mod at foreslå løsninger. At kunne skabe overblik, se sammenhænge, finde mening og tegne det. At kunne rumme kompleksitet. I fremtiden er analyse ikke et job. Stillesiddende kontorarbejde hvor man skriver rapporter og laver analyser, sidder i møde og kigger på powerpoint-præsentationer findes simpelthen ikke.

Syntese betyder at sætte sammen. Analyse at skille ad. Og syntese bliver magi: Dem der kan se sammenhænge, designe, modellere, illustrere, skabe overblik og få andre til “at se” er fremtidens helte.

9. Bevare sin humoristiske sans:

Behøver vi sige mere?

10. At kunne lære, aflære og genlære:

At have gåpåmod, når det nye skal prøves af. At være villig til at lære nyt. Aflære sig det gamle, som du ikke kan bruge mere og genlære på nye måder. Fremtidens analfabeter er ikke dem, der ikke kan læse og skrive – det er dem, der ikke kan lære, aflære og genlære. Vi skal lære, hvordan vores egen hjerne lærer – hvilke teknikker vi skal bruge for at huske noget, glemme noget, og at hjernen kan programmeres og data slettes ligesom på en computer.

For nylig var vi på besøg på Middelfart Sygehus for at lære sygeplejerskerne bedre at kende. Her mødte vi de mest hjertelige og omsorgsfulde sygeplejersker, receptionister og læger. Efter turen rundt på sengeafdelinger, personalestuer, og undersøgelseslokaler kom vi til et sygeplejerskekontor. Computerne var klistret ind i farverige lapper og rundt omkring tastaturet lå diverse manualer og noter. Da jeg spurgte ind til, hvad der dog var på færde, svarede sygeplejerske Randi Jensen: “Ja, vi skal have nyt it-system i morgen, så dét bliver bare spændende, og vi er klar!”

Det er selvfølgelig ikke alle, der er lige begejstrede, når arbejdsgangene bliver ændret med et nyt it-system, men gåpåmodet og viljen til at aflære for at genlære fejler i hvert fald intet på Middelfart Sygehus.

Ovenstående kan lyde som en ordentlig mundfuld. Men de kloge siger, at skal vi spise en stor elefant, så skal vi starte med at tage én bid af dyret. Én bid. Så vil du være klar på fremtiden? Start med træne én af ovenstående egenskaber. Eller noget helt andet. Så længe du forudser, at det bliver drønnødvendigt for dig at kunne i fremtiden.

Og husk: I gør det simpelthen så godt! Uden jer ville lægerne ikke kunne holde ud at være på sygehusene. I får det hele til at hænge sammen!